

NYE VEIER AS AVD KRISTIANSAND

Kjøita 6
4630 KRISTIANSAND S

Saksbehandler, innvalgstelefon

Ole Martin Aanonsen, 37 01 78 51

Forurensning - Tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsarbeid, Nye Veier AS, E39 Mandal - Lyngdal andre byggetrinn mellom Blørstad og Herdal

---

Statsforvalteren i Agder gir Nye Veier AS tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet i forbindelse med opparbeidelse av delstrekk av E 39 mellom Blørstad i Lindesnes kommune og Herdal i Lyngdal kommune. Tillatelsen er gitt på visse vilkår med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr på kr 137 000.

Vedtakene kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad om tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsarbeid på delstrekningen av ny E 39 mellom Mandal og Lyngdal, delstrekning to mellom Blørstad og Herdal, datert 17. desember 2024, med tilhørende vedlegg.

1 Vedtak

1.1 Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir tillatelse til Nye Veier AS til utslipp i forbindelse med midlertidig anleggsvirksomhet. Tillatelsen med krav og vilkår ligger vedlagt.

Tillatelsen gjelder fra dags dato.

Tillatelsen er gitt etter forurensningsloven § 11, jf. § 16.

1.2 Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Nye Veier AS skal betale et gebyr for Statsforvalterens saksbehandling, jf. varsel om gebyr i brev av 16. januar 2025. Gebyret fastsettes til kr 137 000,-. Vedtaket om valg av gebyrsats 4 er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4 og baserer seg på en tidsbruk på inntil tre uker medgått

saksbehandlingstid. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

1.3 Frister

Nye Veier AS skal

Dokumentasjon/utredning	Frist	Henvisning til pkt. i tillatelsen
Oversende revidert overvåkingsprogram	Tre uker før anleggsstart	10.2
Legge data inn i vann-miljø	To ganger årlig	10.2
Utarbeide årsrapport	31. mars hvert år	10.3
Utarbeide sluttrapport	Åtte måneder etter at anleggsfasen er ferdig	10.3
Søke om driftstillatelse for anleggsfase	Seks måneder før anleggsperioden er ferdig	11

2 Kort om bakgrunnen for saken

Nye Veier AS har søkt om tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet i forbindelse med bygging av seksten kilometer ny firefelts motorvei i dagsone, en tre kilometer lang tunnel i dobbelt løp og seks broer. Tillatelsen gjelder også utslipp fra og tiltak i forbindelse med nødvendige anleggsveier og permanente masselagre. Prosjektet har en planlagt oppstart i 2027-2028 og forventet anleggsperiode er tre-fire år.

Utbyggingen vil via flere mindre vassdrag ha avrenning mot nedbørsfeltene Audna, Tarvatnet, Osevatnet, Lenefjorden og Lygna. Nye Veier AS har i søknaden kommet med forslag til grenseverdier for relevante parametere i anleggsperioden, og har lagt opp til at andre anleggsrelevante parametere skal inngå i et miljøovervåkingsprogram.

Nye Veier AS er byggherre, og utbyggingen vil gjennomføres som en totalentreprise.

2.1 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltakene sammenholdt med fordeler og ulemper tiltakene for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var-

tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

2.2 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

3 Statsforvalterens vurdering

Utbyggingen av delstrekningen av E 39 mellom Blørstad og Herdal har vært gjennom en utredning i forbindelse med reguleringsplanarbeidet, hvor offentlige faginstanser har gitt innspill på forutsetninger for utredninger og føringer for løsninger. Delstrekningen inngår i reguleringsplaner for E 39 Lyngdal øst, plan-ID 202013 i Lyngdal kommune og E 39 Mandal – Lyngdal øst, plan-ID 2020007 i Lindesnes kommune, og den forurensende virksomheten anses å være i samsvar med arealavklaringer etter plan- og bygningsloven, jf. forurensningsloven § 11 fjerde ledd.

I Statsforvalterens saksbehandling av søknaden om tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsarbeid skal vi sammenholde miljøkonsekvensene av midlertidige utslipp fra byggefasen med andre samfunnsforhold. Utslipp i forbindelse med veiens driftsfase vil reguleres i egen tillatelse etter søknad fra Nye Veier AS.

3.1 Begrunnelse for vedtaket

Anleggsarbeider i forbindelse med bygging av større samferdselsprosjekter medfører generelt bearbeiding av store volumer masse, herunder fjerning av jorddekke, oppgraving av myr og sprengning av berg. I det vesentligste vil forurensning fra midlertidig anleggsvirksomhet være knyttet til avrenning fra bearbeidede løsmasser til vannforekomster, og dette er derfor det primære fokuset i utslippstillatelsen.

Bygging av veianlegg i dagsonen og tunneldriving medfører avrenning av partikler av organisk og mineralsk opphav til resipientene. Utvasking av sprengstoffrester fra masser anbragt i veglinjen og i fyllinger medfører økt tilførsel av ulike nitrogenforbindelser til resipientene, og avrenning fra utgravde myrmasser vil kunne medføre økt tilførsel av organisk stoff og redusert pH. Anleggsarbeidene vil også medføre støyulemper i nærområdene til veganlegget. Vann fra

tunneldriving har ofte høyt innhold av finpartikler og har samtidig høy pH, og dette vil kunne bidra til skade på naturmiljøet i resipienten.

I henhold til forurensningsloven § 8, første ledd nummer 3 er vanlig forurensning fra midlertidig anleggsvirksomhet tillatt uten særskilt tillatelse. Statsforvalteren i Agder har på bakgrunn av anleggsarbeidenes omfang, varighet og potensialet for skade på naturmiljøet likevel valgt å be om at Nye Veier søker om utslippstillatelse for utslipp knyttet til anleggsfasen. På den måten fastsetter vi grenseverdier og dokumentasjonskrav for å begrense faren for forurensning som kan medføre fare for skade på natur og miljø så langt vi finner det hensiktsmessig. Tiltakshaver har samtidig en selvstendig plikt til å ytterligere begrense sitt forurensende bidrag, jmfør forurensningsloven § 7 andre ledd og forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5.

Vi viser til utslippssøknadens kapittel 5 for beskrivelser av mulige miljøpåvirkninger fra ulike forurensnings-komponenter knyttet til anleggsvirksomheten og de foreslåtte grenseverdiene for den enkelte resipient.

I henhold til naturmangfoldloven (NML) § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet, og vurderingen av prinsippene skal fremgå av beslutningen, og tiltakets potensielle skade på naturmiljøet skal også vurderes opp mot målene i vannforskriften, jf. § 4 m.fl.

For å styrke kunnskapsgrunnlaget i forbindelse med utslippssøknaden, gjennomførte Sweco Norge AS forundersøkelser på vegne av Nye Veier AS. Dette er tilsvarende undersøkelse som ble gjennomført for delstrekning 1 mellom Mandal og Blørstad. Resipientene som blir berørt av anleggsarbeidene, er vurdert i henhold til «Veileder 02:2018. Klassifisering av miljøtilstand i vann», og vi vurderer kunnskapsgrunnlaget om sårbare vannforekomster og naturtyper i området som godt. Undersøkelsene er beskrevet i søknadens vedlegg «Forundersøkelser vannmiljø E39 Mandal-Lyngdal Øst».

Rapporten gir et tilstrekkelig grunnlag for å kunne si noe om omfanget av mulig negativ påvirkning anleggsarbeidene kan medføre i resipientene og omgivelsene for øvrig. Statsforvalteren ser ikke at eventuell supplerende kunnskap om forekomst av enkeltarter i resipientene vil gi grunnlag for å sette andre grenseverdier enn hva som er gitt i denne tillatelsen.

Utover tiltakets omfang og tilhørende beslagleggelse av areal, er det er ikke ventet at anleggsarbeidene vil ha vesentlig negative konsekvenser for fugl og/eller pattedyr knyttet til vannforekomstene av et slikt omfang at tillatelse ikke bør gis. Etter vår vurdering vil dette gjelde på både lang og kort sikt. Forventningen begrunnes med at næringstilgangen for fuglene ikke forventes å bli vesentlig endret, og at fugler og pattedyr vil kunne trekke unna anleggsområdene dersom omfanget av forstyrrelser blir stort.

Statsforvalteren mener den største risikoen forbundet med anleggsarbeidene er knyttet opp mot sedimentering av løsmasser i elveområder hvor det er gyting av anadrom fisk eller lokale innlandsbestander av fisk samt endringer i pH som følge av utslipp av tunnelvann med for høy pH.

Vann med høy turbiditet som følge av anleggsvirksomhet vil komme i tillegg til naturlig bidrag i forbindelse med nedbørsperioder. I all hovedsak vil utfordringer knyttet til økt turbiditet være av ren visuell karakter. Vannet farges brunlig av avrenning fra jord- og myrmasser og grålig av mineralske partikler. Deler av denne misfargingen stammer fra så finpartikulært stoff at det ikke er praktisk mulig å stanse all misfarging innenfor hva som kan regnes som kostnader av rimelig omfang, jf. forurensningsloven § 7 andre ledd og naturmangfoldloven §§ 10-12. Synligheten av påvirkningen avhenger av strømforhold og dybde i resipienten. Det er ikke ventet at de forventede turbiditetsverdiene som stammer fra anleggsarbeidene vil påvirke resipientene negativt over tid, selv om lysinngangen i vannmassene, og dermed fotosyntese og algeproduksjon, kan reduseres noe i perioder med blakket eller grumset vann. Det er likevel viktig å gjennomføre tiltak for å redusere partikkelspredning i størst mulig grad. Områder med denne typen påvirkning skal derfor begrenses så langt som praktisk mulig med siltgardiner eller andre relevante tiltak.

Vi vil forvente at det vil kunne være redusert gyting i små bekkesystemer i de sesongene hvor det pågår anleggsarbeider i eller nær bekkene og der hvor bekkesystemer skal legges om eller legges i kulvert. Ved å tilpasse arbeidsmetodene til den enkelte bekkestrekingen, vil man kunne begrense perioden med redusert vannkvalitet, og ved omlegging av bekker, vil man kunne etablere nye bekkeløp hvor gyting og fiskevandring kan pågå som i opprinnelig bekkeløp. Alle tiltak som medfører fare for å forringe produksjonsmuligheter for fisk skal omsøkes etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, hvor Statsforvalteren og Agder fylkeskommune deler forvaltningsmyndigheten. Det vil også kunne være aktuelt å treffe vedtak om å gjennomføre gjenopprettende tiltak for å restaurere sterkt påvirkede delstrekninger av vassdrag, slik at de får en økologisk funksjon som ved før anleggsstart eller bedre. Etter endt anleggsperiode skal påvirkede vannforekomster tilbakeføres til opprinnelig økologisk funksjon eller bedre, jamfør naturmangfoldloven § 11.

Nitrogenrester for ufullstendig forbrent sprengstoff vil vaskes ut av steinmassene til resipientene over tid, hvor noe av nitrogenet vil omsettes i økosystemene i vassdraget. Flere av vannforekomstene vil som følge av anleggsarbeidene ha risiko for midlertidig forringelse av tilstandsklasse basert på totalt nitrogen som kvalitetselement, men som følge av at algevekst i ferskvann normalt er begrenset av fosfortilgangen, er det ikke ventet at anleggsarbeidene vil medføre økt algevekst. I saltvann er derimot nitrogen den begrensende faktoren for algevekst. Vi finner det lite sannsynlig at Snigsfjorden og Syrdalsfjorden vil bli negativt påvirket som følge av god vannutskiftning.

Lenefjorden er en oksygenfattig fjord, hvor største dybde er større enn 220 meter, men terskelen i Jåsund er på om lag 2,5 meters dyp. Vannutskiftningen i fjorden er derfor svært begrenset. I søknaden drøfter nye veier et worst-case-scenario, hvor alt tilgjengelig nitrogen fra sprengsteinsfyllinger og tunneldriving under anleggsfasen blandes momentant ut i det tilgjengelige

vannvolumet innenfor Svinnes. En slik teoretisk hendelse vil øke nitrogenmengden med 2800 µg/l, som vil gi Tot-N-verdier i vannet på om lag fire ganger over grensen for svært dårlig tilstand.

Det er imidlertid mye av nitrogenet som ikke vaskes ut fra massedeponiene, og utslippene vil fordeles over hele anleggsperioden på om lag tre år, og vil i tillegg fortynnes ut med tilførte nedbørsmengder via det samlede nedbørsfeltet. Statsforvalteren har gjort grove beregninger av fjordens samlede areal, tilhørende nedbørsfelt og samlede vannmengder både i fjorden og som tilførsler til fjorden. Den delen av fjorden Nye Veier AS har lagt til grunn som mottakende resipient av nitrogentilførselen utgjør kun om lag 7 % av arealet i Lenefjorden og en langt mindre del av det samlede vannvolumet i fjordsystemet. Samtidig vil det være en kontinuerlig omsetning av nitrogen i økosystemet i fjorden, fortynning ved nedbørstilførsel og ytterligere fortynning ved at det er en betydelig vannutskiftning videre utover forbi Svinnes.

Vi ser det ikke som sannsynlig at tiltaket vil medføre varige endringer i fjordsystemet. Vi mener likevel det kan ikke utelukkes at det periodevis vil kunne være en risiko for at innblanding av nitrogenrikt vann til dypere lag og/eller ytre deler av fjorden blir begrenset. Teoretisk vil dette kunne gi forhøyede konsentrasjoner av Tot-N i deler av vannsøylen med risiko for uønsket algevekst og midlertidig reduksjon i økologisk tilstand i indre deler av fjorden. Selv om man kan beregne det totale vannvolumet i deler av eller hele fjorden og den samlede mengden nitrogen prosjektet vil tilføre vannforekomsten, finner vi ikke at det er gjort rede for hvordan innblandingen av nitrogenet vil være i vannlagene eller videre utover i fjorden.

Statsforvalteren finner det derfor nødvendig ut fra et føre-var-prinsipp at Nye Veier skal etablere tiltak som kan bidra til å redusere nitrogentilførselen til fjorden, som igjen vil redusere sannsynligheten for at miljøtilstanden i fjorden reduseres eller at muligheten til å oppnå miljømålene i gjeldende vannforvaltningsplan forringes, jf. punkt 3.1.4 i tillatelsens vilkår. Basert på de erfaringene som foreligger fra tidligere gjennomførte prosjekter med tiltak for å begrense nitrogen, er vi kjent med at effekten ved noen av de utprøvde tiltakene kan variere gjennom året som følge av klimatiske forhold. Vi finner det derfor ikke hensiktsmessig å fastsette konkrete grenseverdier for nitrogen, men stiller krav om at tilstanden i resipienten for totalt nitrogen ikke skal reduseres til moderat eller dårligere i anleggsperioden.

For hovedresipientene Audna og Lygna, som begge er anadrome vassdrag med laksestammer, vil vassdragenes fortynningskapasitet alene tilsi at det er lav risiko for forurensninger som er til ulempe for naturmiljøet. Det må likevel være stort fokus på å begrense teoretisk påvirkning til disse gjennom lokale tiltak i tilførselsvassdragene. Arealet innenfor nedbørsfeltet til Lygna som berøres av anleggsarbeid, er svært lite, og hovedfokuset her vil være å ivareta Litleåna og Gulltjørn.

Erfaringer fra tilsvarende prosjekter viser at mengden oppløste ioner i ferskvannsresipienter er betydelig høyere enn ved førtilstanden også lenge etter at anleggsarbeidene er ferdige. Dette er som følge av økt tilgjengelig mineralsk overflate for forvitring i anleggslinjen. Vi kan ikke si hvilke eventuelle effekter dette har på miljøet, annet enn en ren økning i konduktivitet. Eventuelle miljøpåvirkninger vil avhenge av bergartenes mineralske sammensetning.

Utover dette er det ikke ventet at anleggsarbeidene vil medføre varig påvirkning i resipientene. Der hvor anleggsarbeidene medfører midlertidige negative konsekvenser for arter, vil det som hovedregel være arealer oppstrøms anleggsarbeidene med tilgjengelige individer for rekolonisering av bekkene etter at anleggsarbeidene er ferdige.

Statsforvalteren mener kunnskapsgrunnlaget (NML § 8) er tilfredsstillende for å kunne treffe en beslutning på forsvarlig faglig grunnlag i saken. Siden vi vurderer kunnskapsgrunnlaget til å være tilfredsstillende, vil ikke føre-var prinsippet (NML § 9) komme til anvendelse som grunnlag for å avslå søknad om utslippstillatelse, men vi har tatt hensyn til økosystemet og den samlede belastningen (NML § 10) gjennom vurderinger som ligger til grunn for kravene som er stilt i tillatelsens vilkårsdel. NML § 11 påpeker at det er tiltakshaver som skal bære kostnadene til avbøtende tiltak som renseanlegg og andre nødvendige inngrep, herunder også restaureringstiltak. Dersom det er nødvendig med driftsstans på anlegget for å unngå uakseptabel grad av forurensning som følge av anleggsvirksomheten, vil denne merkostnaden også regnes å være i henhold til NML § 11. Statsforvalteren krever også at det skal benyttes best mulige tekniske løsninger som ut fra en kost/nytte vurdering gir best mulig resultat for miljøet, jamfør NML §12. Ellers viser vi til våre vurderinger og begrunnelser over.

Ved myndighetsutøvelse skal man ved tiltak som berører vannforekomster vurdere hvorvidt tiltaket er i strid med bestemmelsene i forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) §§ 4 og 12. Statsforvalteren viser til utredningene som er gjort i forbindelse med forundersøkelsene som var vedlagt søknaden og hva som er anført i tidligere avsnitt.

Vi finner at etablering av veianlegget vil medføre at de fysiske egenskapene til deler av enkelte vannforekomster vil bli varig endret ved bekkeomlegginger, bekker som legges i kulverter, enkelte mindre tjern og pytter som vil helt eller delvis fylles igjen og lignende tiltak beskrevet i reguleringsplan og utslippssøknaden, jf. vannforskriften § 12 første ledd a). Vi legger til grunn at disse tiltakene er en del av nødvendige tiltak som skal gjennomføres for å unngå unødvendig reduksjon i vannforekomstens økologiske funksjon, at etableringen av veien er vurdert som samfunnsnyttig og at omfanget av de samlede inngrepene er begrenset så langt som praktisk mulig ut fra teknisk gjennomførbarhet ved legging av en firefelts motorvei uten at det medfører uforholdsmessig store kostnader sett opp mot skaden tiltaket medfører.

Utover dette er det etter Statsforvalterens syn ikke grunnlag for å anta at påvirkningen fra anleggsvirksomheten vil medføre varig endring av tilstandsklasse i vannforekomstene. Vi mener derfor at arbeidene med delstrekningen av E 39 ikke vil gi varige negative virkninger på resipienter, slik at vannforekomstenes muligheter for å oppnå sine respektive miljømål i gjeldende forvaltningsplan endres.

Statsforvalteren har konkludert med at anleggsaktiviteten er akseptabel sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2. Etter en samlet vurdering av de forurensningsmessige ulemper ved anleggsaktiviteten sammenholdt med fordeler og ulemper anleggsaktiviteten for

øvrig vil medføre, gir vi tillatelse til forurensning fra midlertidig anleggsvirksomhet nærmere fastsatte vilkår.

3.2 Begrunnelse for utvalgte vilkår og krav

Vi har valgt å legge Nye Veiers forslag for målestasjoner og grenseverdier til grunn for fastsettelse av vilkår i tillatelsen. De foreslåtte grenseverdiene og prioriteringen av målepunkter samsvarer godt med vilkårene Statsforvalteren ga i utslippstillatelsen for utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet i forbindelse med delstrekningen Mandal-Blørstad, jf. tillatelse-nr. 2023.0922.T datert 22. november 2023, og vi mener de foreslåtte grenseverdiene er tilstrekkelige til å beskytte naturmiljøet mot urimelig skade og ulempe.

Utslipp til vann (punkt 3.3. i tillatelsen)

Grenseverdi for pH i resipienter

Vi har valgt å knytte grenseverdien til målepunkter lokalisert etter behandling av anleggsvann for å få et representativt bilde av den reelle påvirkningen i resipientene, blant annet for å sikre at anleggsarbeidene ikke endrer forutsetningene for overlevelse av rogn, yngel og eldre fisk i vassdragene. For spesielt sårbare resipienter er grenseverdien satt til bakgrunnsverdi $\pm 0,3$ enheter, og for andre resipienter er grenseverdien satt til bakgrunnsverdi $\pm 0,5$ enheter. Dette er i samsvar med søknaden. Midlingstid for oppnåelse av grenseverdiene for pH er satt til én time i bekker og elver og til én uke i innsjøer.

Grenseverdi for suspendert stoff og turbiditet

Flere av bekkene og de mindre vassdragene vil bli sterkt påvirket i anleggsfasen, og flere bekkestrekninger vil bli midlertidig eller permanent lagt om. Der hvor anleggsområdet utgjør en stor del av nedbørsfeltet og der hvor anleggsarbeidene vil pågå i eller nær vassdragene, vil det kunne gi merkbart økning i partikkelmengde i deler av anleggsperioden. Vi har som i tidligere tillatelser valgt å ikke sette krav til turbiditet eller suspendert stoff i de minste bekkesystemene, men har gitt vilkår om grenseverdier for suspendert stoff i større vassdrag og suspendert stoff og turbiditet i innsjøer. Grenseverdiene er satt med en god sikkerhetsmargin opp til hva som regnes for å ha teoretisk skadepotensiale for fisk.

Både Nye Veier, konsulentbransjen og entreprenørbransjen har gjennom erfaringer fra tidligere veiprosjekter i regionen fått erfare at en kombinasjon mellom god planlegging av hvordan arbeider i områder nært opptil vassdrag skal gjennomføres og gode avbøtende tiltak, som midlertidig omlegging av bekker, i stor grad kan begrense mengden suspendert stoff til resipient. Dette er erfaringer vi forutsetter at videreføres i også kommende utbyggingsprosjekter.

For Tarvatnet, Osestadvatnet og Lenefjorden fastsetter vi grenseverdier for turbiditet i tillegg til suspendert stoff, og målepunktet skal være i åpent vann etter relevante avbøtende tiltak.

Ved arbeider i eller nært inntil vassdragene hvor man er avhengige av egen utslippstillatelse etter forurensningsforskriften kapittel 22 om mudring, utfylling eller lignende eller forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, kan Statsforvalteren eller annen forvaltningsmyndighet om nødvendig fastsette

tidsbegrensede vilkår knyttet til suspendert stoff og FNU som er lempeligere enn denne tillatelsen. Forvaltningsmyndigheten skal samtidig vurdere behov for pålegg om gjenoppretting etter ferdigstilt tiltak.

Statsforvalteren vil etter endt anleggsperiode kunne kreve opprettende tiltak dersom tilførselen av partikler i vassdragene har medført endrede hydromorfologiske forhold i strid med forurensningsloven eller forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.

Grenseverdi for jern i resipienter

Myrmasser har et høyt innhold av metaller, herunder jern. Myrmassene er anoksiske og har lav pH. Ved utgraving av myrmasser vil tilgangen på luft mobilisere metallforbindelsene. Oksidert jern kan felle ut på gjellene til fisk og forårsake okerkveling.

For å redusere risiko for miljøskadelig påvirkning fra avrenning fra myrmasser, må tiltakshaver etablere tiltak som for eksempel rensebasseng/sedimenteringsbasseng/lufting som kan øke utfellingen av oppløst jern. Statsforvalteren velger å sette grenseverdi for jern angitt som totalt jerninnhold etter filtrering av prøvene. Grenseverdien er fastsatt til 500 mg/l som for tidligere delstrekninger av E 39. Tiltakshaver skal også utføre analyser av gjellemetaller som en del av miljøovervåkingsprogrammet for å verifisere at nivåene av jern ikke er skadelige for fisk.

Utslipp fra renseanlegg fra tunnel (punkt 3.4. i tillatelsen)

Vanntemperatur er sammen med pH avgjørende for mulig forekomst av ammoniakk i resipienten. Ammoniakk er giftig for fisk ved høy pH. Utslipp av vann med noe høyere pH enn bakgrunnsverdien i forsured vassdrag i anleggsperioden kan imidlertid bidra positivt for forekomsten av anadrom fisk med krav til god vannkvalitet.

Tunnelvann fra innlekkasje i anleggsperioden og tunneldriving kan ha høyt innhold av suspendert stoff og har ofte sterkt forhøyet pH som følge av bruk av injeksjonsmasser i tunnelen for å begrense uønsket innlekkasje av vann til tunnelen. Utslipet av vann fra tunneler skal gjennomgå rensing og om nødvendig pH-justering, slik at utslippet ikke påvirker resipientene negativt i et slikt omfang at øvrige grenseverdier fastsatt i tillatelsen overskrides. Det skal være kontinuerlig overvåkning av pH i utslippspunktet. Før vann fra tunnel ledes til resipient, skal det ha også passert tiltak som kan holde tilbake oljeholdig vann.

Grenseverdi for utslipp fra renseanlegg for tunnelvann settes derfor til et intervall fra 6,0 – 8,5 som ukesmiddel, med et tillegg om at enkeltverdier over 9,0 ikke skal forekomme, jamfør punkt 3.4. Ved enkeltverdier over pH 9,0 skal anleggsvirksomheten i tunnel stanses inntil pH-verdiene igjen er innenfor normalt intervall.

Utslipp fra oljeutskillere (punkt 3.5. i tillatelsen)

Kommunene er normalt forurensningsmyndighet etter forurensningsforskriften kapittel 15, men der hvor Statsforvalteren regulerer virksomheter innenfor vår myndighet, kan vi velge å også regulere utslipp fra oljeutskillere tilhørende virksomheten.

Oljeutslipp er skadelig for vannlevende organismer og alle utslipp av olje er i utgangspunktet uønsket. I forurensningsforskriften kapittel 15 er øvre tillatte grense for innhold av olje i oljeholdig avløpsvann 50 mg/l. Vi har valgt å fastsette en grenseverdi for olje på 5 mg/l i vann ut fra oljeutskiller. Dette er identisk med andre tillatelser som regulerer utslipp fra større anleggsarbeider. Vi forventer at et slikt utslipp, etter fortynning i vassdraget, ikke vil bli målbart i resipientene. Vi har derfor ikke fastsatt grenseverdier for olje i resipientene, men Nye Veier AS skal gjennom sin internkontroll verifisere dette.

Grunnforurensning og forurensede sedimenter (punkt 4 i tillatelsen)

Nye Veier AS plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurensset grunn innenfor anleggsområdene, herunder faren for spredning samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal virksomheten varsle forurensningsmyndigheten om dette, og sende inn søknad i henhold til forurensningsforskriften kapittel 2 for å avklare endelig disponering av massene.

Forurensset grunn omfatter også syredannende bergarter. Ved funn av syredannende bergarter skal Statsforvalteren og den aktuelle kommunen varsles umiddelbart.

Støy (punkt 6 i tillatelsen)

Anleggsvirksomhet i forbindelse med opparbeidelse av veianlegg gir en omfattende støybelastning over tid for de som blir berørt. Statsforvalteren fastsetter derfor grenseverdier for støy i samsvar med støygrensene i T-1442/2021 for bygg- og anleggsvirksomhet. Grenseverdiene gjelder for støyfølsomme bygninger på den mest støyutsatte fasaden.

4 Faktagrunnlag

4.1 Kort beskrivelse av virksomheten og utslippene

Delprosjektet omfattet av tillatelsen utgjør om lag 16 km ny firefelts motorvei i dagsone, en tre kilometer lang tunnel i dobbelt løp, seks broer, et masselager og nødvendige anleggsveier. Arbeider med fjerning av vegetasjonsdekke og masseutskiftning omfattes også av tillatelsen. Arbeidene har en tenkt oppstart i løpet av 2027-2028 og vil deretter pågå i tre til fire år.

4.2 Resipientbeskrivelse og miljøtilstand

Vi belyser her kun kort miljøtilstanden i resipientene. For øvrige miljødata viser vi til søknaden med tilhørende vedlegg. Førtilstanden i alle vannforekomster er dokumentert med foto og sedimentprøver.

4.2.1 Tilstand i vannforekomstene

Anleggsarbeidene har avrenning til fem hovedresipienter: Audna, Tarvatnet, Osestadvatnet, Lenefjorden og Lygna. Flere av vassdragene har anadrom strekning med laks, og det finnes også elvemusling i regionen.

De vestre delene av hovedresipienten Audna er dominert av myrområder, er forsuringspåvirket og har lite menneskelig påvirkning. Mengden tekniske inngrep er noe større øst for Audna. Enkelte

målinger viser tegn til landbrukspåvirkning. Tredalsbekken (023-176-R) er anadrom i nedre del og renner ut i Audna (023.A21). Audna er klassifisert med god økologisk tilstand, Tredalsbekken har dårlig økologisk tilstand.

Tarvatnet (023.1231-L) ligger nedstrøms vannforekomsten Tarvatnet bekkefelt (023-148-R). Tarvatnet er drikkevannskilde for Vigeland og Ramsland. Fardalsbekken er viktig gyteområde for den lokale fiskestammen. Den økologiske tilstanden er vurdert til moderat, og den kjemiske til dårlig. For bekkefeltet er den økologiske tilstanden svært dårlig. Veggen vil anlegges langs høydedragene, og vannene langs linjen vil trolig bli betydelig berørt under anleggsfasen som følge av liten vannutskiftning.

Osestadvatnet inngår i vannforekomsten Osestadbekken (024-459-R), som er klassifisert til moderat økologisk tilstand basert på Raddum 2-indeksen.

Lenefjorden (020101100-C) er en oksygenfattig fjord med lav vannutskiftning. Både Lenebekken og Storevassbekken har anadrome strekninger. Økologisk tilstand i fjorden er vurdert til moderat basert på kvalitetselementet klorofyll-a, mens den er god i Storevassbekken.

Lygna (024.259-R og 024-412-R) mottar vann fra Litleåna (024-443-R), og anlegget vil også påvirke Litleåna bekkefelt (024-448-R). I Litleåna er økologisk tilstand karakterisert som dårlig på bakgrunn av labilt aluminium, bunnfaunaindeks og tetthet av lakseyngel. Litleåna har bestand av elvemusling og er anadrom.

5 Saksgang

Statsforvalteren behandler søknader i samsvar med forurensningsforskriften kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven.

5.1 Forhåndsvarsler og uttalelser

Saken er forhåndsvarslet i samsvar med forurensningsforskriften kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven, og lokale lag og foreninger ble orientert ved brev datert 16. januar med frist for å gi uttalelse den 14. februar 2025. Statsforvalteren kunngjorde høringen i Fædrelandsvennen og Lindesnes avis den 18. januar 2025. Sakens dokumenter var også tilgjengelige på Statsforvalterens hjemmesider i høringsperioden.

I løpet av høringsperioden kom det inn én uttalelse til søknaden. Statsforvalteren sendte den innkomne merknaden til Nye Veier AS for kommentar den 26. februar. Nye Veier sendte sine merknader til de innkomne uttalelsene i brev datert 5. mars 2025.

5.1.1 Uttalelser og Nye Veiers kommentarer

Nedenfor følger en kort oppsummering av temaer fra uttalelsen som er vurdert å være relevante for utslippssøknaden og Nye Veiers kommentarer til denne. Statsforvalteren har vurdert innspillet og Nye Veiers kommentarer og tatt disse med i vår helhetsvurdering ved behandlingen av søknaden.

Merknad fra Jarl Ivar Bendixen, 18 februar 2025

Merknaden er sendt inn på vegne av bebyggelsen i grenda Skofteland i Lindesnes kommune. Innbyggerne uttrykker bekymring for forurensning fra anleggsarbeidene, økt trafikk på lokalvei og rystelser i grunnen under anleggsfasen. Det vises til at drikkevannsforsyningen i området er fra private grunnvannsbrønner, og man er bekymret for eventuell avrenning til disse. Man er også bekymret for forurensning i form av støv og støy fra knuseverk i forbindelse med arbeidene.

Nye Veiers kommentar

Nye Veier viser til at de vil påse at anleggsarbeidene gjennomføres etter gjeldende lover og forskrifter og at avbøtende tiltak vil gjennomføres underveis. Dette vil beskrives i prosjektets miljøoppfølgingsplan.

Nye Veier opplyser at de kartla alle private drikkevannsbrønner i 2021, da det også ble tatt drikkevannsprøver i henhold til føringene i drikkevannsforskriften. Dette resulterte i en tiltaksplan for håndtering av privat drikkevann som lå ved dokumentgrunnlaget i reguleringsplanen. Reguleringsplanbestemmelsene i § 5.1 a) viser til hvordan drikkevannet skal ivaretas.

Anleggene er planlagt og vil gjennomføres i samsvar med føringene i retningslinje T-1442 om støy i arealplanleggingen og T-1520 om luftkvalitet i arealplanlegging. Knuseverk er ellers regulert gjennom selvstående forskrift i forurensningsforskriften kapittel 30 om forurensninger fra produksjon av pukk, grus, sand og singel.

5.2 Oversendelse av utkast til utslippstillatelse

Statsforvalteren oversendte den 27. juni utkast til utslippstillatelse med tilhørende vilkår til Nye Veier AS for gjennomgang.

5.3 Kommentarer til utkastet

Nye Veier AS bemerket i e-post datert 22. august 2025 at de tok utkastet til orientering og ikke hadde øvrige merknader.

5.4 Kunngjøring av vedtaket

I henhold til forurensningsforskriftens kapittel 36 orienteres sakens parter, berørte myndigheter, lag og foreninger og avsendere av innspill til søknaden om utslippstillatelse om dette vedtaket ved kopi av tillatelsen.

Vedtaket vil også kunngjøres i lokalaviser og på Statsforvalterens hjemmesider.

6 Klagerett

Nye Veier AS og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket, inkludert valg av gebyrsats. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme fram.

Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren i Agder.

Med hilsen

Gunnar Ogwyn Lindaas (e.f.)
miljøverndirektør
Seksjon forurensning

Veronica Skjævestad
seksjonsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Nye Veier AS, Tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet, E39 Blørstad - Herdal - Vilkårssdel

Kopi til:

NORGES BONDELAG	Postboks 9354 Grønland	0135	OSLO
Lindesnes kommune	Nordre Heddeland 26	4534	MARNARDAL
Lyngdal kommune	Postboks 353	4577	LYNGDAL
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091, Majorstuen	0301	OSLO
BRANNVESENET SØR IKS	Sorenskriver Fridrichsens gate 7	4514	MANDAL
FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV AGDER	c/o DNT Sør Gyldenløves gate 2	4611	KRISTIANSAND S
AUDNA FISKERETTSEIERFORENING	c/o Tore Jarleiv Lølandsmo Øvre Eigeland 16	4520	LINDESNES
LYGNA ELVEIERLAG SA	v/ Arne Kristensen Kvåsveien 235	4580	LYNGDAL

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Nye Veier AS - Midlertidige anleggsarbeider knyttet til ny E 39 Blørstad - Herdal

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 17. desember 2024 samt opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden. Vilåårene framgår på side 4 til og med side 16. Tillatelsen gjelder fra dags dato.

Virksomheten må på forhånd avklare med Statsforvalteren dersom den ønsker å foreta endringer i driftsforhold, utslipp med mer som kan ha miljømessig betydning og som ikke er i samsvar opplysninger som er gitt i søknaden eller under saksbehandlingen.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen fire år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal virksomheten sende en redegjårelse for virksomhetens omfang, slik at Statsforvalteren kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Virksomhetsdata

Virksomhet	Nye Veier AS avd. Kristiansand
Beliggenhet/gateadresse	Kjøita 6
Postadresse	Kjøita 6, 4630, Kristiansand S
Kommune og fylke	Kristiansand, Agder
Org. nummer (bedrift)	915496512
Gårds- og bruksnummer	-
NACE-kode og bransje	42.110 Bygging av veier og motorveier

Statsforvalterens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	
2025.0690.T	4225.0132.01	

Tillatelse gitt: 29.08.2025		
Gunnar Lindaas miljøverndirektør Ole Martin Aanonsen seniorrådgiver		

Innhold

1	Tillatelsens omfang.....	4
2	Generelle vilkår	4
2.1	Utslippsbegrensninger	4
2.2	Plikt til å overholde grenseverdier	4
2.3	Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	4
2.4	Plikt til forebyggende vedlikehold	4
2.5	Tiltaksplikt ved økt forurensningsfare	5
2.6	Internkontroll	5
3	Utslipp til vann.....	6
3.1	Utslippsreduserende tiltak	6
3.1.1	Generelt	6
3.1.2	Tunnelutslipp	6
3.1.3	Oljeutslipp fra riggområder/tunnel	6
3.1.4	Utslipp fra terrengarbeid i dagsoner og større massefyllinger og anleggsområder	6
3.1.5	Sanitæravløp.....	7
3.2	Drift og vedlikehold	7
3.3	Grenseverdier i resipientene	7
3.4	Grenseverdier for utslipp fra renseanlegg - tunnel.....	8
3.5	Grenseverdier for utslipp av oljeholdig avløpsvann	9
3.6	Forståelse av grenseverdier i resipienter	9
3.7	Tilstandsklassifisering - førtilstand	9
3.8	Utslippssted	10
4	Grunnforurensning og forurensede sedimenter.....	10
5	Kjemikalier	10
6	Støy	11
7	Støv	11
8	Avfall	12
8.1	Generelt	12
8.2	Håndtering av farlig avfall	12
8.3	Slam fra renseanlegg, bunnrensk fra tunnel og prelltap.....	12
9	Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning	13
9.1	Miljørisikoanalyse	13
9.2	Forebyggende tiltak.....	13
9.3	Etablering av beredskap.....	13
9.4	Varsling av akutt forurensning.....	13
10	Utslippskontroll og rapportering til Statsforvalteren	14
10.1	Generelt	14

10.2	Målinger av utslipp fra renseanlegg og oljeutskillere	14
10.3	Målinger og overvåking av resipient	14
10.4	Rapportering til Statsforvalteren	15
11	Søknad om driftstillatelse	16
12	Tilsyn	16

1 Tillatelsens omfang

Tillatelsen er midlertidig og gjelder fra dags dato og frem til anleggsperioden er over. Planlagt oppstart er 2027-2028, og anleggstiden er forventet å vare tre til fire år.

Tillatelsen gjelder forurensning knyttet til bygging av ny delparsell av E39 mellom Blørstad i Lindesnes kommune og Herdal i Lyngdal kommune med tilhørende anleggsveier og omfatter blant annet:

- Utslipp fra områder med sprengning i dagsoner
- Avrenning fra områder med sprengsteinsmasser
- Avrenning fra graving i myrområder
- Utslipp av tunneldrivevann
- Støy og støv fra anleggsarbeid
- Avfallshåndtering

Nye Veier AS skal senere søke om tillatelse for driftsfase, og enkelte av kravene fra anleggsfasen kan blir videreført til tillatelsen for driftsfasen.

2 Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens punkt 3 til 10. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet.

2.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra virksomheten, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter virksomheten å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår uttrykkelig er satt grenser for.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig

betydning. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert (jmfør internkontrollforskriften § 5 punkt 7¹).

2.5 Tiltaksplicht ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter virksomheten å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Virksomheten skal så snart som mulig informere Statsforvalteren om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning, herunder dersom man under anleggsarbeidene påtreffer berggrunn som kan avgi sur avrenning. Akutt forurensning skal i tillegg varsles i henhold til punkt 9.4.

Anleggsarbeider som forventes å gi forbigående sterkt forhøyede verdier av suspendert stoff i resipienter med fastsatte grenseverdier, som midlertidig omlegging og tilbakeføring av vassdrag mv. må avklares gjennom egen søknad med tilhørende beskrivelse av prosjekterte løsninger og forventet anleggsperiode med økte utslipp.

2.6 Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette². Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å til enhver tid holde internkontrollsystemet sitt oppdatert.

Virksomheten plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og å kunne redegjøre for risikoforhold. Plikt til å gjennomføre risikoanalyse med hensyn til *akutt* forurensning følger av punkt 9.1.

---

¹ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter - forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

² Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter - forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

3 Utslipp til vann

3.1 Utslppsreduserende tiltak

3.1.1 Generelt

Virksomheten skal etablere tilstrekkelige renseløsninger og gjennomføre avbøtende tiltak for å redusere utslipp av partikler, partikkelbunden forurensning, jern, olje og ammoniakk, ammonium og øvrige nitrogenforbindelser mest mulig, slik at det ikke fører til skade eller ulempe for miljøet eller på annen måte er til hinder for oppnåelse av målene i forskrift om rammer for vannforvaltningen. De avbøtende tiltakene omfatter også regulering av pH på en slik måte at pH ligger innenfor et akseptabelt intervall, jamfør de fastsatte grenseverdiene i punkt 3.3.

Det er ikke tillatt å vaske betongbiler i anleggsområder slik at vaskevannet slippes ut i resipient.

3.1.2 Tunnelutslipp

Tunneldrivevann og vann fra innlekkasje i tunnel under driving skal renses i nødvendig omfang før utslipp til resipient så lenge anleggsvirksomheten pågår.

Virksomheten skal installere renseanlegg og andre relevante supplerende renseløsninger basert på best tilgjengelig fagkunnskap og teknikk.

Renseanlegg og -systemer skal være dimensjonert slik at de kan ta hånd om vannmengdene som blir tilført. De må ha tilstrekkelig oppholdstid for å redusere aktuelle utslipp i nødvendig grad og i samsvar med fastsatt grenseverdi for både tunnelutslippet og i tilhørende resipient, jamfør punkt 3.3. og 3.4.

Virksomheten skal overvåke utslippet av rensed vann gjennom kontinuerlig prøvetaking i utslippspunktet.

3.1.3 Oljeutslipp fra riggområder/tunnel

Utbygger skal etablere oljeutskillere i områder med tunneldriving og større riggområder, herunder vaskeplasser for anleggsmaskiner.

Virksomheten skal framlegge prøvetakingsprogram for utslipp fra oljeutskillere sammen med det øvrige miljøovervåkningsprogrammet.

Absorbenter skal være tilgjengelig på alle steder hvor oljeholdige utslipp kan forekomme.

3.1.4 Utslipp fra terrengarbeid i dagsoner og større massefyllinger og anleggsområder

Det skal etableres behandlingssystemer for avrenning fra anleggsarbeider og massedeponier til resipienter, herunder forurensning fra større midlertidige og permanente terrengutfyllinger med sprengstein fra tunneldriving, utgravinger av større myrområder og mellomlagre for myrmasse. Avrenningen skal gjennomgå nødvendig grad av rensing og/eller behandling for å overholde grenseverdiene i punkt 3.3.

Virksomheten skal gjennomføre avbøtende tiltak for å så langt som mulig redusere avrenning til resipient av partikler knyttet til terrengtransport, hogst og fjerning av jorddekke.

Rense/behandlingsanlegg må være tilstrekkelig dimensjonert til å håndtere avrenningen ved store nedbørsmengder og sikre en oppholdstid som gir tilstrekkelig behandling.

For å redusere risiko for forringelse av tilstandsklasse knyttet til Tot-N i Lenefjorden, skal det etableres rensetiltak for å begrense utslippet av nitrogen fra tunneldriving og massedeponier innenfor nedbørsfeltet.

Virksomheten skal ha rutiner for å hindre utslipp til grunn og resipient fra påfylling av drivstoff, vedlikehold av maskiner og lignende. Ved eventuelle punktutslipp av olje eller drivstoff skal dette samles opp umiddelbart, og forurensede masser skal leveres til godkjent mottak. Absorbenter skal være tilgjengelig på alle steder hvor slike utslipp kan forekomme.

3.1.5 Sanitæravløp

Virksomheten skal håndtere sanitært avløpsvann i samsvar med krav fra den aktuelle kommunen.

3.2 Drift og vedlikehold

Virksomheten skal etablere skriftlige driftsrutiner som gjelder for renseanlegg og andre renseløsninger. Rutinene skal komme frem av virksomhetens internkontroll og må som et minimum omhandle:

- Driftsrutiner
- Tømme- og vedlikeholdsrutiner for renseanlegg, sandfang, sedimenteringsbasseng, kummer, rister mv.
- Inspeksjonsrutiner for renseanlegg og resipienter
- Kontroll og kalibrering av måleinstrumenter, loggere mv.
- Prøvetakingsrutiner
- Avviksbehandling for forhold som gjelder ytre miljø og har betydning for drift av renseanlegg eller resulterer i risiko for negativ påvirkning i resipientene utover hva som er angitt som tillatt

3.3 Grenseverdier i resipientene

Virksomheten skal kunne angi relevant referansestasjon for alle målepunkter i tillatelsen som kilde til bakgrunnsverdi. Unntaksvis kan delvis påvirkede referanser før ytterligere påvirkning fra nytt tilførselspunkt benyttes.

Tabellen viser hvilke grenseverdier som gjelder for hver enkelt stasjon innen et delområde.

Resipienter	Grenseverdi for turbiditet og suspendert stoff	pH-intervall	Jern (filtrert)
Storbekken nedstrøms Grundelandsvannet	Bakgrunnsverdi + 25 mg SS/l	Bakgrunnsverdi ± 0,5 enheter	500mg/l
Tredalsbekken nedstrøms Slåttelona	Bakgrunnsverdi + 25 mg SS/l	Bakgrunnsverdi ± 0,5 enheter	500mg/l
Audna	Bakgrunnsverdi + 5 mg SS/l	Bakgrunnsverdi ± 0,3 enheter	
Bombekken	Bakgrunnsverdi + 25 mg SS/l	Bakgrunnsverdi ± 0,5 enheter	500mg/l
Hogsåna nedstrøms Hogstøltjønn	Bakgrunnsverdi + 25 mg SS/l	Bakgrunnsverdi ± 0,5 enheter	500mg/l
Fardalsbekken	Bakgrunnsverdi + 25 mg SS/l	Bakgrunnsverdi ± 0,5 enheter	500mg/l
Tarvatnet innsjø	Bakgrunnsverdi + 10 mg SS/l Bakgrunnsverdi + 15 FNU	Bakgrunnsverdi ± 0,3 enheter	500mg/l
Osestadvatnet innsjø	Bakgrunnsverdi + 15 mg/SS/l Bakgrunnsverdi + 20 FNU	Bakgrunnsverdi ± 0,5 enheter	500mg/l
Lenefjorden	Bakgrunnsverdi + 10 mg SS/l Bakgrunnsverdi + 15 FNU	Bakgrunnsverdi ± 0,5 enheter	
Litleåna oppstrøms Gulltjørn	Bakgrunnsverdi + 5 mg SS/l	Bakgrunnsverdi ± 0,3 enheter	500mg/l

3.4 Grenseverdier for utslipp fra renseanlegg - tunnel

Utslippsgrense for pH: 6,0 – 8,5.

Tiltakshaver skal måle pH kontinuerlig i utslippspunktet. Grenseverdiene gjelder som midlingstid over en uke. Det skal ikke forekomme enkeltverdier over pH 9,0. Ved enkeltverdi større enn pH 9,0 må anlegget stanses, og virksomheten må gjennomføre tiltak for å justere pH.

3.5 Grenseverdier for utslipp av oljeholdig avløpsvann

Virksomheten skal rense oljeholdig avløpsvann i oljeavskiller med etterpolering i sandfang eller liknende ved behov.

Utslippsgrense for utslipp fra oljeutskillere: 5 mg olje/l.

3.6 Forståelse av grenseverdier i resipienter

Dersom grenseverdier fastsatt i denne tillatelsen overskrides, skal virksomheten kunne sannsynliggjøre hvorvidt overskridelsene skyldes naturgitte forhold, andre aktører eller egen virksomhet. Forurensningsmyndighetens vurdering av eventuelle overskridelser vil være avhengig av overskridelsens størrelse, varighet, årsak og resipientens sårbarhet.

Virksomheten skal på bakgrunn av risikokartlegging for ytre miljø kunne dokumentere hvordan avvik fra fastsatte vilkår skal følges opp med eventuelle supplerende og/eller verifiserende biologiske og kjemiske undersøkelser, herunder gjellemetallprøver fra fisk.

Med «bakgrunnsverdi» menes primært verdier fra relevant referansestasjon oppstrøms prøvepunktet grenseverdien gjelder for. Sekundært kan kvalitetssikrede verdier fra gjennomførte førkartlegginger gi føringer for bakgrunnsverdi. Dersom verdiene i førkartleggingen er anleggspåvirket, vil relevant referansestasjon være førende for grenseverdien.

For tiltak som krever egen tillatelse etter forurensningsforskriften kapittel 22 om mudring og utfylling eller forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, kan forvaltningsmyndigheten om nødvendig fastsette vilkår som for en kortere periode er lempeligere enn denne tillatelsens krav.

For turbiditet/suspendert stoff:

For måling av turbiditet med loggere i innsjøer gjelder midlingstid over en uke i innsjøer. Suspendert stoff analyseres ved enkeltprøver og grenseverdien er absolutt.

For pH:

For kontinuerlige målinger av pH med automatiske loggere i bekker og elver gjelder grenseverdien som timesmiddelverdi, og for målinger i innsjøer og tjern gjelder grenseverdiene som midlingstid over en uke.

For jern:

Grenseverdiene gjelder for filtrerte prøver.

3.7 Tilstandsklassifisering – førtilstand

Det er ikke tillatt at berørte vannforekomster blir varig forringet som følge av anleggsaktiviteten, eller at måloppnåelse etter forskriften blir vanskeliggjort, jamfør vannforskriften § 4. Dette skal følges opp og dokumenteres gjennom pålagt miljøoppfølgingsprogram og rapporteres til Statsforvalteren, jamfør punkt 10.2 og 10.3.

3.8 Utslippssted

Avløpsvannet fra renseanlegg skal føres ut i resipientene på en slik måte at innblandingen i vannmassene blir best mulig og påvirkningen i hovedvassdragene blir minst mulig.

4 Grunnforurensning og forurensede sedimenter

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Virksomheten plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn innenfor anleggsområdene, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal virksomheten varsle forurensningsmyndigheten om dette, og sende inn søknad i henhold til forurensningsforskriften kapittel 2 for å avklare endelig disponering av massene.

Forurenset grunn omfatter også syredannende bergarter. Ved funn av syredannende bergarter skal Statsforvalteren og den aktuelle kommunen varsels umiddelbart.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn eller forurensede sedimenter, trenger tillatelse etter forurensningsloven, eventuelt godkjenning fra kommunen³/Statsforvalteren.

5 Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler og flokkuleringsmidler.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal virksomheten dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikaliens helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jamfør også punkt 2.6 om internkontroll.

Virksomheten plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter virksomheten å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.⁴

---

³ Jf Forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydning i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider.

⁴ Jf Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket⁵ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

6 Støy

Støygrensene i T-1442/2021 for støy fra bygg- og anleggsvirksomhet er utgangspunktet for kravene i tillatelsen.

Virksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltsverdi ved mest støyutsatte fasade:

Bygningstype	Dagtid (L_{pAeq} 12h 07-19)	Kveld (L_{pAeq} 4h 19-23) eller søn-/ helligdager (L_{pAeq} 16h 07-23)	Natt (L_{pAeq} 8h 23-07)
Boliger, fritidsboliger, sykehus og pleieinstitusjoner	60	55	45
Skole, barnehage	55 i brukstid		

L_{pAeq} = A-veid ekvivalent lydtrykknivå.

Verdiene i tabellen gjelder for anlegg med varighet over seks måneder. Dersom bygge- og anleggsaktiviteten har kortere varighet enn seks måneder, kan det aksepteres opp mot 5 dB høyere støynivå på dagtid og kveld enn angitt i tabellen.

Alle støygrenser gjelder innfallende lydtrykknivå og gjelder utenfor rom med støyfølsomt bruksformål. Grenseverdiene skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra virksomhetens ordinære virksomhet, inkludert intern transport på bedriftsområdet og lossing/lasting av råvarer og produkter.

7 Støv

Virksomheten må legge opp aktiviteten på en slik måte at sjenerende støv ikke spres til omgivelsene. Ved behov skal det gjennomføres tiltak for å redusere spredning av støv, for eksempel vanning.

---

⁵ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH) av 30. mai 2008.

8 Avfall

8.1 Generelt

Utbygger plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁶.

Avfall som oppstår i virksomheten skal søkes gjenbrukt i virksomhetens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt/eksternt. Slik utnyttelse må imidlertid skje i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, samt krav fastsatt i denne tillatelsen.

Tennlunter og plastfibre skal så langt det lar seg gjøre samles opp og håndteres som avfall.

8.2 Håndtering av farlig avfall

Farlig avfall skal håndteres i tråd med avfallsforskriften kapittel 11 om farlig avfall.

Farlig avfall som blir lagret i påvente av levering/henting skal lagres på en slik måte at det ikke fører til avrenning til grunn, overflatevann eller avløpsnett.

Lagret farlig avfall skal være merket og skal ikke blandes sammen med annet avfall. Lagring skal foregå i tett container eller under tak på fast dekke. Lageret skal være sikret mot uvedkommende.

Virksomheten skal sørge for at farlig avfall blir deklart, og alle fraksjoner med farlig avfall må leveres til godkjent mottak minst en gang pr. år dersom mengden overskrider 1,0 kg.

Absorpsjonsmidler skal være tilgjengelig der farlig avfall oppbevares.

8.3 Slam fra renseanlegg, bunnrensk fra tunnel og prelltap

Slam fra renseanlegg, sandfang og lignende og bunnrensk fra tunnel skal analyseres og leveres til godkjent mottak. Hvis analysene viser at slammet ikke overskrider normverdiene i forurensningsforskriften kapittel 2, vedlegg 1, kan slammet benyttes til for eksempel arrondering av vegskråninger og lignende uten særskilt søknad.

Bruk av bunnreskemasser hvor massene er i tilstandsklasse 2 eller 3 kan etter søknad til Statsforvalteren benyttes til nødvendige arronderingsarbeider dersom det kan dokumenteres at

---

⁶ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 01.06.2004, nr. 930.

massene ikke utgjør noen fare for utlekking til omkringliggende resipienter. Bunnrenskemasser i tilstandsklasse 4 og 5 skal leveres til godkjent deponi.

Masser fra prelltap kan inngå i de anvendte massene som nevnt over dersom analyser viser at betongen ikke overstiger de grenseverdiene som er angitt i forurensningsforskriften § 14a-bokstav a.

9 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

9.1 Miljørisikoanalyse

Virksomheten skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet. Virksomheten skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal være skriftlig og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på virksomhetens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endringer i aktiviteten skal virksomheten oppdatere miljørisikoanalysen i samsvar med endringene.

Virksomheten skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

9.2 Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal virksomheten iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

9.3 Etablering av beredskap

Virksomheten skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Hvis aktuelt, skal beredskapen mot akutt forurensning øves minimum en gang per år.

9.4 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁷. Virksomheten skal også så snart som mulig underrette Statsforvalteren i slike tilfeller.

Statsforvalteren forutsetter at virksomhetene kan legge frem mer utfyllende dokumentasjon, for eksempel ved tilsyn, om virksomhetens aktiviteter knyttet til miljørisikoanalysen, de forebyggende tiltakene og beredskapen.

---

⁷ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

10 Utslippskontroll og rapportering til Statsforvalteren

10.1 Generelt

Målinger av utslipp og overvåking av resipienter skal foregå så lenge Statsforvalteren finner dette nødvendig og minimum inntil tilstanden er tilbake til førtilstanden.

Etter anleggsfasen kan Statsforvalteren kreve at virksomheten gjennomfører tiltak for å tilbakeføre vassdrag til førtilstanden.

10.2 Målinger av utslipp fra renseanlegg og oljeutskillere

Virksomheten skal som et minimum gjennomføre målinger av utslipp til vann i tråd med punkt 3 i denne tillatelsen. Målinger omfatter prøvetaking, analyser og eventuelle beregninger.

I tillegg til de regulerte parameterne, skal målingene omfatte relevante parametere som er representative for virksomhetens faktiske utslipp og inngå i virksomhetens dokumenterte internkontroll. Det skal utarbeides et miljøovervåkningsprogram som beskriver målemetoder og frekvenser. Valg av målemetoder og frekvenser skal begrunnes.

Prøvetaking og analyser skal forgå etter Norsk Standard (NS) der dette er mulig. Analysene skal utføres av laboratorier som er akkreditert for de aktuelle analysene.

10.3 Målinger og overvåking av resipient

Virksomheten skal kunne dokumentere førtilstanden i alle bekker i forkant av oppstart av anleggsarbeider ved den aktuelle vannforekomsten. Dokumentasjonen skal foreligge i form av foto eller video.

Virksomheten skal gjennomføre målinger i resipient i tråd med punkt 3 i denne tillatelsen. Målinger omfatter prøvetaking, analyser og eventuell beregning.

For parametere som det er stilt grenseverdier for i tillatelsen og for kvalitetselement som kreves i tråd med vannforskriften, skal virksomheten utarbeide et miljøovervåkningsprogram som er tilstrekkelig for å dokumentere at kravene i denne tillatelsen overholdes.

Overvåkningsprogrammet skal sikre overvåkingen under anleggsfasen og frem til nytt miljøovervåkningsprogram er utarbeidet i forbindelse med utslippstillatelse for driftsfasen for veianlegget.

Miljøovervåkningsprogrammet skal beskrive målemetoder og prøvetakingsfrekvenser. Valg av målemetoder og prøvetakingsfrekvenser skal begrunnes.

Det er utarbeidet veiledere for vannovervåking etter kravene i vannforskriften og den sist oppdaterte veilederen skal til enhver tid benyttes. Siste publiserte versjon er «Miljødirektoratet: Veileder for klassifisering av miljøtilstand i kyst- og ferskvann», sist oppdatert 28. januar 2025.

Miljødirektoratets rapport «M-997/2018, Eksempelsamling for tiltaksorientert overvåkning» skal legges til grunn for utforming av miljøovervåkningsprogrammet.

Alle prøvepunkter skal angis på et kart og listes opp i egen tabell med vannlokalitet-ID (jf. www.vannmiljo.miljodirektoratet.no), stasjonsnavn relatert til prosjektet og annen relevant metadata.

Virksomheten skal oversende revidert miljøovervåkningsprogram som er i samsvar med denne tillatelsen til Statsforvalteren senest tre uker før anleggsarbeidene starter.

Virksomheten skal minst to ganger i året legge data fra vannovervåkingen inn i databasen Vannmiljø på det gjeldende format som fremgår i veiledningen fra Miljødirektoratet. Mer informasjon om dagens løsning finnes på <http://vannmiljokoder.miljodirektoratet.no>.

Der det foregår overvåking i regi av Statsforvalteren eller vannregionen, må virksomheten bidra i felles overvåkingsprogram med relevante data for de kvalitetselementene som vegbyggingen kan påføre vannforekomstene.

10.4 Rapportering til Statsforvalteren

Virksomheten skal fortløpende rapportere resultatene fra målingene til Statsforvalteren. Målingene skal foreligge på databaseform i Excel-format. Loggerdata skal etter forespørsel være tilgjengelig for Statsforvalteren.

Virksomheten skal straks melde alvorlige avvik i forhold til utslippstillatelsen til Statsforvalteren.

Virksomheten skal ta initiativ til jevnlig oppfølgingsmøter mellom Nye Veier AS, totalentreprenør og Statsforvalteren. Møtene skal omfatte følgende tema:

- Gjennomgang av eventuelle uønskede hendelser siden forrige møte.
- Hvilke arbeider som pågår og hvilke arbeider som er under planlegging.
- Presentasjon av relevante måledata med redegjørelse for eventuelle avvikende målinger og overskridelser.
- Eventuelle klager fra berørte naboer/organisasjoner som gjelder ytre miljø, herunder også hvordan klagene er fulgt opp.

Årsrapport

Årsrapport skal oversendes Statsforvalteren innen 31. mars hvert år. Årsrapporten skal minimum inneholde:

- Status for fremdrift av vegbyggingen
- Status for utslipp og påvirkninger av resipienter sammenliknet med kravene i tillatelsen
- Status for tilstanden i vannforekomstene i forhold til kravene i vanndirektivet.
- Fremstilling av analyseresultater grafisk
- Rådata i excel-format etter at datasettet er korrigert for åpenbare feil ved analyse, feil på

automatisk logger eller lignende.

- Hendelser/avvik knyttet til ytre miljø med tilhørende redegjørelser og vurderinger
- Tiltak som har blitt gjennomført
- Eventuelle klager fra berørte naboer/organisasjoner som gjelder ytre miljø og hvordan disse er blitt håndtert.

Sluttrapport

Innen 8 måneder etter at anleggsfasen er ferdig, skal virksomheten utarbeide en sluttrapport som skal inneholde:

- Omtale og vurdering av arbeidet med anleggsfasen
- Oppsummering av status/tilstand for alle vannforekomster
- Dokumentasjon på at tilstanden er i vassdragene er tilbake til førtilstanden og at relevante tiltak er gjennomført for å tilbakeføre til førtilstand.
- Fremstilling av analyseresultater, grafisk og i excel-format
- Gjennomgang av utførte tiltak
- Bekreftelse på at alle data er importert til databasen Vann-miljø.

11 Søknad om driftstillatelse

Virksomheten skal senest innen seks måneder før anleggsfasen er ferdig søke Statsforvalteren om utslippstillatelse for driftsfasen til veianlegget. Søknaden skal inneholde nødvendige opplysninger om forventede utslipp, vurderinger av utslippenes påvirkning på resipienter, gjennomføring av tiltak og så videre.

12 Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten, eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.